

Eerste nieuwsbrief 'Tango met God?'

14 april 2014

Aan alle lieve mensen die 'Tango met God?' ondersteunen,

De afgelopen maand heb ik me vooral bezig gehouden met het herschrijven van het eerste en tweede hoofdstuk volgens de regels van het academisch spel. Om een idee te krijgen waarover het gaat: hieronder vinden jullie een paragraaf uit hoofdstuk 1. Af en toe voelde ik me als in het plaatje boven. Verder gaat het goed hoor :-). Het idee dat zoveel mensen me ondersteunen, draagt me door dit soort momenten heen. Voor komende maand staan een gesprek met mijn begeleiders en een met een mogelijke uitgever op de rol. Ik kijk er naar uit. Ondertussen ga ik verder met het herschrijven van het derde en vierde hoofdstuk. Dat laatste, het hoofdstuk over dans, is nog een warboel. Het vraagt nog wel enig denkwerk om tot de goede ordening te komen.. Hoe dat afloopt horen jullie in een volgende nieuwsbrief.

Een hartelijke groet van

Riëtte Beurmanjer

Net als in de eerste reflecties op kerkelijke danspraktijken is er in de academische literatuur een neiging om deze te rechtvaardigen en verdedigen met een beroep op de Bijbel, op beelden van God. Men weerlegt ideeën over lichamelijkeheid die aan de weerstand ten grondslag liggen en wijst op het heilzame effect dat het dansen kan hebben. Daarnaast zijn er kritische geluiden te horen over de manier waarop de verdediging gevoerd wordt. Men laat zien dat Bijbelse teksten en dogmatische begrippen ook andere dan de door de dansers gewenste interpretaties toelaten.

Het beroep op 'uiterlijke autoriteiten' als Bijbelteksten en dogmatische begrippen kan men zien als het uitvinden van een traditie waartoe men behoort.¹ Dit is vooral een steun in de rug voor mensen die open staan voor dansen in een kerkelijke setting. Het geeft hen een gevoel van verbondenheid met de kern van het geloof. Mensen die er niet voor open staan overtuigt men echter noch met een beroep op uiterlijke autoriteit, noch met een verwijzing naar het nut of effect van het dansen, noch met kritische noties over de achter de weerstand liggende ideeën. In de praktijk is een vruchtbare manier is om de weerstanden serieus te nemen en zich af te vragen welke waardevolle inzichten er aan ten grondslag liggen. Van daaruit kan men zoeken naar dansvormen waarin deze inzichten gehonoreerd worden. Als men naar aanleiding van het dansen in de liturgie roept: 'het moet geen voorstelling worden,' ligt daarin het besef besloten dat liturgie een ritueel is dat om deelname vraagt en kan men vervolgens zoeken naar participatieve vormen. Als men zegt: 'Voor mensen uit een Afrikaanse traditie is dat makkelijker, wij zijn zo stijf...' kan men zoeken naar vormen die passen bij een minder soepele bewegingsstijl.² De academische reflectie kan een vruchtbare bijdrage leveren aan het gesprek over dans en kerk door de complexiteit van de posities voor en tegen de dans te laten zien en door in beeld te brengen wat in de verschillende danspraktijken gebeurt, dat theoretisch te verhelderen en theologisch te interpreteren. Een normerende houding met betrekking tot de keuze van dansstijlen gaat voorbij aan twee zaken voorbij: het ontbreken van een christelijke danstraditie en het verlangen van de deelnemers.

Bij gebrek aan een christelijke danstraditie is het niet vreemd dat dansliefhebbers dansvormen ontleen aan de hen omringende cultuur, of het nu West-Europese volksdansen zijn, theatrale dansstijlen, dansvormen uit de Amerikaanse straatcultuur of dansvormen uit een andere religie.³ Iedere dans brengt met zijn bewegingsstijl impliciet, op belichaamde wijze, bepaalde waarden met zich mee. Het is goed die te proeven en te onderscheiden of deze waarden passen in de traditie of wellicht zelfs iets aan de traditie bijdragen door een onderbelicht aspect meer onder de aandacht te brengen. Een theologisch oordeel over een bepaalde dansvorm zet dansers onder druk. Vruchtbaarder is het om aan te sluiten bij wat ze in het dansen zoeken: zich religieuze inzichten eigen maken, zich open te stellen voor de goddelijke dimensie van hun bestaan of te bidden tot God. Met zijn voorstel te onderscheiden of het dansen een danser helpt zich te richten op God of juist van God weg leidt reikt Tercic de dansers een criterium aan om voor zichzelf te onderscheiden of het dansen in een christelijke levensstijl past. Zo kunnen zij nagaan of de dans hun spirituele vorming en verdieping dient.

Met mijn onderzoek wil ik nagaan hoe de bibliodansbegeleider met de opbouw van een sessie het verlangen naar spirituele verdieping van de deelnemers wil honoreren en hoe zij daaraan met door de Bijbeltekst geïnspireerde dansopdrachten en de voor bibliodans specifieke dansstijl wil bijdragen. Daarmee vul ik de leemte die er is als het gaat om onderzoek naar dansen als een vorm van lezen en de relatie tussen lezen, dansen en spirituele vorming in een christelijke context.

---

¹ De term 'invented tradition' is gemunt door Hobsbawm en zie:

² Beurmanjer 2001: 110. Liturgie is wel een van de moeilijkste plekken om dans te introduceren. Liturgische vormen zijn ingesleten in het lichaam. Bovendien is het in een dergelijke setting moeilijk om niet mee te doen: mensen willen zich niet graag buiten de groep plaatsen. De introductie van dansvormen in de liturgie vraagt dus een zorgvuldig proces van het erkennen en honoreren en creatief omgaan met weerstanden. Als choreograaf komt men dan in spanningsveld terecht tussen eigen artistieke ideeën en het zich aanpassen aan de gemeenschap. Zie ook Stefan Belderbos (check titel en paginanummers).

³ Ook dansen uit andere religies kunnen een bron van inspiratie zijn. Yarber laat zien dat de Indiase dansvorm bharat natyam mensen kan leren over 'the power of erotic divine love'. (check titel en paginanummers)